Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет педагогічної освіти і мистецтва
Кафедра теорії та методик початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
теорії та методик початкової освіти
_____ Наталія МЄЛЄКЄСЦЕВА
підпис
26 серпня 2026 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (Частина 1)

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Початкова освіта
спеціальності 013 Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
мова навчання українська

2026-2027 навчальний рік

Розробники програми:

Наталія МЄЛЄКЄСЦЕВА, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти;

Людмила МОСКОВЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри теорії та методик початкової освіти;

Наталія ГУДИМА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти, гарант освітньо-професійної програми Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Ухвалено на засіданні кафедри теорії та методик початкової освіти
Протокол № 13 від 26 серпня 2026 року

Гарант освітньо-професійної програми Наталія ГУДИМА

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.1 Вступ. Академічна характеристика навчальної педагогічної практики в початковій школі.....4
1.2 Мета, завдання практики. Перелік компетентностей для набуття здобувачем під час проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі.....5
1.3 Організація та проведення практики 11
1.3.1 Бази практики 11
1.3.2 Обов'язки керівників практики та здобувачів вищої освіти….....12
1.4 Зміст практики 13
1.5 Етапи практики 15
1.6 Індивідуальні завдання.....17
1.7 Форми і методи контролю 17
1.8 Критерії оцінювання результатів проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі.....17
1.9 Звітна документація та рекомендації до її оформлення 20
1.10 Методика оцінювання результатів практики 21
1.11 Порядок підведення підсумків практики 24
1.12 Охорона праці під час проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі 25
1.12.1 Інструкція з охорони праці здобувачів вищої освіти 25
1.12.2 Інструкція з охорони життя і здоров'я здобувачів початкової освіти.....27
1.13 Список рекомендованої літератури.....32

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (Частина1)

1.1. ВСТУП

Навчальна педагогічна практика в початковій школі є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми Початкова освіта підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта і сприяє ознайомленню студентів денної та заочної форм навчання з особливостями роботи вчителя початкових класів (класовода 1/2 класів), формуванню в майбутніх учителів професійно-педагогічних компетентностей навчально-виховної роботи зі здобувачами першого циклу початкової освіти.

Програма навчальної педагогічної практики в початковій школі здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» розроблена відповідно до навчальних планів підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта» (протокол №3 від 28 березня 2024 р.), затвердженою вченою радою К-ПНУ ім. Івана Огієнка, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 квітня 1993 р. № 93 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 р. за № 35), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 10 від 30 серпня 2021 р.) з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 10 від 23 липня 2026 р.), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ ім. Івана Огієнка, затвердженого вченою радою (нова редакція, протокол № 6 від 27 червня 2024 р.), Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, затвердженого рішенням вченої ради (нова редакція, протокол № 10 від 23 липня 2026 р.), Положення про використання штучного інтелекту в К-ПНУ імені Івана Огієнка, затвердженого рішенням вченої ради (протокол № 12 від 28 червня 2026 р.), Професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (№1225 від 29 серпня 2024 р.) та інших нормативно-правових актів у галузі освіти.

Навчальна педагогічна практика в початковій школі є другим етапом у системі практичної підготовки до виконання обов'язків учителя початкових класів. Особливістю навчальної педагогічної практики є те, що вона проводиться у 1-2 класах ЗЗСО.

В основу організації навчальної педагогічної практики в початковій школі здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти покладено:

- *гуманістичне спрямування,* зв'язок із життям, відповідність змісту й організаційним вимогам, що ставляться сьогодні до освітнього процесу закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО);
- *діяльнісний підхід,* що орієнтує не лише на засвоєння чужого досвіду (прикладів і способів, методів і засобів), але й самовираження здобувачів в активному творчому педагогічному процесі. Майстерність починається з розуміння своїх професійних особливостей і можливостей та пошуку шляхів досягнення цієї майстерності;
- *особистісно зорієнтований характер діяльності,* що дає змогу здобувачеві осмислити роль своєї індивідуальної неповторності, ступінь її впливу на дитину. Усвідомлення високої професійної самостійності незмінно призводить до виникнення почуття відповідальності не лише за знання учнів, але й за їхній індивідуальний розвиток. У цьому найвищий зміст продуктивності його праці;
- *інтеграцію змісту й організації практики,* що передбачає здійснення міжпредметних зв'язків у проведенні освітньої роботи в закладах загальної середньої освіти;
- *диференціацію та індивідуалізацію змісту, організацію навчальної педагогічної практики в початковій школі* з урахуванням специфіки педагогічного факультету, особливостей здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти, умов праці закладів загальної середньої освіти та закладу вищої освіти;
- *антропологічний підхід* вимагає ознайомлення здобувачів зі специфікою роботи з дітьми різного віку, що дозволяє цілеспрямовано впливати на становлення особистості, проектувати гармонійний духовний розвиток цієї особистості, а це є необхідною умовою реалізації індивідуального підходу до навчання і виховання учнів;
- *рефлексивний характер діяльності здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти,* що дає змогу йому адекватно оцінювати результати власної діяльності та діяльності учнів і коригувати їх.

1.2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета навчальної педагогічної практики в початковій школі – ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з особливостями організації освітнього процесу в Новій українській школі (в 1–2 класах ЗЗСО), закріплення та поглиблення психолого-педагогічних та фахових знань, отриманих здобувачами у процесі вивчення дисциплін

загальної та професійної підготовки, набуття досвіду їх застосування у практичній діяльності вчителя початкових класів (класоводів 1 і 2 класів), формування загальних і фахових компетентностей спеціальності 013 Початкова освіта, оволодіння конструктивно-планувальними, комунікативно-навчальними, організаторськими, розвивально-виховними та дослідницькими вміннями на засадах академічної доброчесності (зокрема такими, як аналіз уроків і виховних заходів, укладання планів-конспектів уроків, проведення пробних уроків і виховних годин, диференційована робота з дітьми тощо), розвиток професійно-педагогічних якостей здобувачів вищої освіти, формування емоційно-ціннісного ставлення до діяльності щодо навчання молодших школярів предметів початкового курсу освітніх галузей.

Завдання навчальної педагогічної практики в початковій школі:

– ознайомлення здобувачів вищої освіти з освітнім процесом початкової школи (1-2 класи ЗЗСО);

– ознайомлення з нормативно-правовими документами, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі (Концепцією НУШ, Державним стандартом початкової освіти (2018 р.), Типовими освітніми програмами (1-2класи) тощо;

– ознайомлення з особливостями організації освітнього середовища у 1–2 класах за вимогами НУШ: аналіз організації освітніх осередків (зон): 1) навчально-пізнавальної діяльності (з партами / столами); 2) змінних тематичних осередків (дошки / фліп-чарти / стенди для діаграм із ключовими ідеями); 3) гри (настільні ігри, інвентар для рухливих ігор); 4) художньо-творчої діяльності (полички для зберігання приладдя та стенд для змінної виставки дитячих робіт); 5) куточка живої природи для проведення дослідів (пророщування зерна, спостереження та догляд за рослинами, акваріум); 6) відпочинку (з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м’яким покриттям); 7) дитячої класної бібліотечки; 8) осередку вчителя (стіл, стілець, комп’ютер, полиці / ящики, шафи для зберігання дидактичного матеріалу тощо);

– засвоєння суті методичних систем навчання учнів початкової школи освітніх галузей / змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової освіти;

– формування вмінь і навичок спостереження та аналізу педагогічних явищ (уроків, виховних годин, ранкових зустрічей тощо);

– спостереження за методикою організації та проведення ранкових зустрічей;

– спостереження та аналіз особливостей роботи вчителя під час реалізації завдань тематичного тижня; участь у підготовці та проведенні дидактичних ігор відповідно до тематичного тижня;

– аналіз особливостей використання вчителем інструментарію оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання молодших школярів (1-2 класи);

– інтегрування, поглиблення та закріплення набутих за час навчання психолого-педагогічних і фахових знань, застосування їх у практичній діяльності вчителя початкових класів;

– набуття вмінь і навичок підготовки та проведення пробних уроків у 1–2 класах, складання календарних планів, добір основної та додаткової літератури, виготовлення наочності, робота з мультимедійними засобами тощо;

– формування навичок творчого, науково-педагогічного та методичного пошуку, ознайомлення з ефективними педагогічними технологіями;

– ознайомлення з авторськими методиками, вивчення передового педагогічного досвіду та впровадження його в освітню діяльність ЗЗСО;

– формування соціальних і професійно значимих якостей, світоглядної та громадянської позиції, індивідуалъності особистості;

– виконання практичних навчальних і дослідницьких завдань;

– ознайомлення з особливостями здійснення педагогіки партнерства під час роботи з батьками, вироблення умінь педагогічного керівництва спільною діяльністю сім'ї та громадськості у вихованні дітей;

– формувати вміння і навички науково-дослідницької роботи з підготовки та подання до друку тез доповіді, наукової статті;

– формування вміння аналізувати й оцінювати власну діяльність, а також коригувати її на основі рефлексії, професійно самовдосконалюватися;

– формування у здобувачів стійкого інтересу до педагогічної професії, розвиток творчої активності, дослідницької культури, збагачення спектру професійно-важливих якостей і компетентностей особистості;

– сприяти виробленню оптимістичної професійної позиції та прагненню до професійного самовдосконалення й розвитку професійної компетентності;

– розширення потенційних можливостей працевлаштування майбутнього вчителя та конструювання його професійної кар'єри.

Навчальна педагогічна практика в початковій школі спрямована на формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей із різних видів педагогічної діяльності: навчання учнів предметів (інтегрованих курсів), партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу, участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища, управління освітнім процесом, безперервний професійний розвиток).

Сформовані в процесі цього виду практики компетентності дозволять здобувачам вищої освіти більш ефективно засвоювати теоретичні знання з курсів професійного блоку дисциплін і вдосконалити набуті уміння в процесі наступної виробничої педагогічної практики.

Навчальна педагогічна практика в початковій школі сприяє формуванню у здобувачів таких компетентностей:

– інтегральної (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з

розумінням відповідальності за свої дії.

- **загальних (ЗК):**

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК 08. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- **спеціальних (фахових) (СК):**

СК 02. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК 03. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК 04. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 05. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК 06. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК 07. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових та предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК 08. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК 09. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК 10. Здатність до професійно-педагогічної дільності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК 11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК 12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК 13. Здатність до застосування діяльнісних методик у початковій школі.

Програмні результати навчання

ПРН 01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПРН 02. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПРН 03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПРН 05. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПРН 06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН 07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН 08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з

учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН 09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні та позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН. 10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами

ПРН 11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПРН 12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН 13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН 15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПРН 16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПРН 17. Організовувати освітній процес початкової школи в умовах діяльнісного підходу. Використовувати методи, прийоми і стратегії діяльнісного підходу до навчання учнів початкової школи.

Із метою оволодіння різними трудовими функціями професійної діяльності та відповідними спеціальними (фаховими) компетентностями практикантів у ході реалізації завдань програми навчальної педагогічної практики в початковій школі повинен оволодіти конструктивно-планувальними, комунікативно-навчальними, організаторськими, розвивально-виховними та дослідницькими вміннями.

Конструктивно-планувальні вміння:

– вивчити документацію ЗЗСО, що стосується 1 циклу початкової освіти;

– планувати та цілеспрямовано добирати засоби, методи і прийоми організації освітнього процесу в 1-2 класах;

– розробити плани-конспекти пробних уроків із навчальних предметів у 1-2 класах, визначати триєдину мету та структурні етапи кожного уроку, передбачати використання наочності, мультимедійних засобів;

– використовувати ефективні методи та прийоми для досягнення мети;

– аналізувати типи вправ і завдань та послідовність їх виконання відповідно до етапів уроку з урахуванням труднощів навчального матеріалу та рівня підготовки учнів;

– виготовити наочні посібники, добирати ілюстративний та роздатковий матеріал;

– розробити позаурочні форми роботи, формулювати їх мету, визначати місце проведення, обладнання, заходи безпеки;

– планувати режимні процеси;

– узагальнити результати навчальної педагогічної практики та оформити звіт.

Комунікативно-навчальні вміння:

– підтримувати загальнонавчальні контакти учитель – клас, учитель – учень, учень – учитель, учень – учень, учитель – батьки, батьки – учитель;

– адаптувати власний професійний досвід до рівня вимог Типових освітніх програм із навчальних предметів, можливостей загального розвитку здобувачів другого циклу початкової освіти та рівня оволодіння програмовим матеріалом;

– визначити об’єкти контролю за різними видами діяльності молодших школярів із урахуванням їх індивідуальних особливостей.

Організаторські вміння:

– забезпечити виконання плану проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі;

– поєднувати різні форми роботи з дітьми: колективні (фронтальні), групові, індивідуально-групові та індивідуальні на уроках, у позакласних видах діяльності з урахуванням мети та завдань;

– проводити дидактичні ігри на уроках, організовувати позаурочні заходи зі школярами;

– використовувати ефективні методи активізації пізнавальної діяльності школярів;

– визначати доцільність методів навчання та використання їх для активізації пізнавальної діяльності молодших школярів.

Розвивально-виховні вміння:

– реалізувати загальноосвітній, розвивальний та виховний потенціал кожного пробного уроку;

– із позицій особистісно зорієнтованої моделі шкільної освіти реалізовувати завдання Державного стандарту початкової освіти у ході освітнього процесу;

– формувати та розвивати різні сфери особистості молодшого школяра (інтелектуальну, моральну, емоційно-вольову, пізнавальну, спонукальну, соціально-комунікативну);

– на уроках і в позаурочній діяльності реалізовувати завдання, спрямовані на національне, патріотичне, гуманістичне, екологічне, моральне виховання тощо;

– формувати ключові компетентності здобувача початкової освіти: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; математичну, екологічну, інформаційно-комунікаційну, громадянську та соціальну, культурну компетентності; інноваційність; навчання впродовж життя; підприємливість та фінансову грамотність;

– розвивати базові якості особистості здобувача початкової освіти: «спостережливість», «допитливість», «відповідальність», «самостійність», «міжособистісну злагоду», «справедливість», «чуйність», «міжособистісне партнерство», «шанобливість», «креативність», «слухняність», «терпеливість», «працелюбність», «розсудливість», «хоробрість», «артистизм» та ін.

Дослідницькі вміння:

– вивчити ставлення дітей до навчання, рівень сформованості навчальних умінь здобувачів другого циклу початкової освіти;

– спостерігати, аналізувати та узагальнювати різні види педагогічної діяльності класовода ЗЗСО;

– готувати та подавати до друку тези доповіді, наукову статтю.

1.3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Базами практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта є заклади загальної середньої освіти міста Кам’янця-Подільського та ЗЗСО, зазначені в угодах (для студентів заочної форми навчання).

Студенти можуть самостійно, але з обов’язковим узгодженням із керівництвом педагогічного факультету, обирати для себе місце проходження практики за майбутнім працевлаштуванням.

1.3.1 Академічна характеристика навчальної педагогічної практики в початковій школі

Галузь знань	01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Рівень вищої освіти	бакалавр
Рік навчання	3
Семестр	5
Термін практики	4 тижні
Кількість годин	180
Кількість кредитів ECTS	6
Присвоювана кваліфікація	Бакалавр початкової освіти. Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти
Вид підсумкового контролю	залік

1.3.2 Обов'язки керівників практики та здобувачів вищої освіти

Для безпосереднього керівництва практикою кожного студента відповідно до навчального навантаження викладачів кафедра теорії та методик початкової освіти призначає безпосередніх керівників.

Керівник практики здобувача вищої освіти від кафедри:

– контролює кількість здобувачів вищої освіти, які проходитимуть практику;

– до початку практики проводить із здобувачами вищої освіти інструктажі з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;

– бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за місцями практики;

– бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань організації практики;

– контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;

– забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;

– контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів та проведення з ними обов’язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

– контролює виконання програми практики та дотримання термінів її проведення;

– надає методичну допомогу здобувачам під час виконання ними

збору матеріалів до курсової та дипломної роботи; у складанні планів роботи, перевіряє робочу документацію;

– надає консультації, методичну допомогу здобувачам при підготовці до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;

– проводить консультації з обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;

– інформує студентів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;

– перевіряє звітну документацію здобувачів-практикантів;

– приймає звіти з практики (у складі комісії);

– здає звіти здобувачів про практику на кафедру;

– готує звіт про проведення навчальної пропедевтичної практики в закладах початкової освіти.

Керівник практики від бази практики (здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за проведення практики):

– розподіляє здобувачів за робочими місцями відповідно до графіку проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;

– забезпечує проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки на підприємстві та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт;

– ознайомлює здобувачів з організацією робіт на конкретному робочому місці;

– забезпечує виконання графіків проходження практики в структурних підрозділах ЗСО;

– забезпечує і контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;

– створює необхідні умови для оволодіння здобувачами-практикантами новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових та дипломних робіт;

– оцінює якість проходження практики здобувачами, складає на них характеристики з відображенням у них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь.

Обов'язки здобувачів вищої освіти,
які направляються для проходження практики:

– до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці;

– до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;

– своєчасно прибути на базу практики;

– якісно та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені

програмою практики та вказівками її керівників;

– вести щоденник практики;

– вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку ЗЗСО;

– відповідати за виконану роботу та її результати;

– своєчасно виконати програму практики, подати звіт та захистити його у терміни, визначені кафедрою.

1.4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Навчальна педагогічна практика в початковій школі складається з трьох змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Навчально-методична робота
1 або 2 клас (перший-четвертий тиждень)

1. Спостереження за особливостями організації та проведення ранкових зустрічей.

2. Спостереження й аналіз усіх уроків класовода 1 або 2 класу згідно розкладу, а також пробних уроків однокурсників (орієнтовна кількість 80):

– навчання грамоти (письмо/української мови) (16);

– навчання грамоти (літературне читання)/літературного читання (12);

– математики (16);

– Я досліджую світ (12);

– мистецтва (8);

– дизайн і технології (4);

– фізична культура (12).

3. Участь у підготовці та проведення дидактичних ігор відповідно до тематичного тижня.

4. Підготовка та проведення 4 пробних уроків (навчання грамоти (письмо) / українська мова; навчання грамоти (читання) / літературне читання; математика; Я досліджую світ / Дизайн і технології).

5. Ознайомлення з особливостями взаємодії класовода та батьків учнів.

6. Виготовлення наочних посібників та інших дидактичних матеріалів для використання в період проходження практики.

Методична робота здобувача вищої освіти також передбачає вивчення:

– законодавчих актів, що визначають діяльність закладів освіти, зокрема Конституції України, Закону України «Про освіту», Конвенції про права дитини тощо;

– нормативно-правових актів, інструктивно-методичних матеріалів, що визначають зміст і завдання освітньої роботи у початковій школі;

– змісту і вимог Державного стандарту початкової освіти, навчального плану і освітніх програм, підручників для 1-2 класів;

– критеріїв оцінювання досягнень учнів 1-2 класів;

– нормативних документів із питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу;

– річного плану роботи закладу освіти, наказів адміністрації закладу освіти щодо організації та планування освітнього процесу в початковій школі, а також календарно-тематичного планування, плану виховної роботи класоводів 1 та 2 класів на період навчальної педагогічної практики;

– Професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (№1225 від 29 серпня 2024 р.) тощо.

Змістовий модуль 2. Виховна робота

1 або 2 клас (перший-четвертий тиждень)

1. Спостереження й аналіз реалізації виховного потенціалу уроків, виховних годин і виховних заходів класовода 1 або 2 класу.

2. Підготовка та проведення виховної години у 1 або 2 класі з комплексним самоаналізом за всіма значущими параметрами.

Виховна робота в початковій школі охоплює такі аспекти:

– формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля розквіту держави, готовності її захищати;

– утвердження принципів вселюдської моралі;

– формування творчої, працелюбної особистості, виховання цивілізованого господаря;

– виховання свідомого ставлення до навчання, розвиток пізнавальної активності та культури розумової праці;

– забезпечення високої художньо-естетичної освіченості і вихованості особистості;

– формування екологічної культури дитини, гармонії її відносин із природою;

– забезпечення повноцінного розвитку дітей, охорони та зміцнення іхнього здоров' я;

– ознайомлення з позаурочною роботою у 1 / 2 класах.

Змістовий модуль 3. Науково-дослідницька робота

1. Вивчення професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класоводів відповідної школи.

2. Підготовка доповіді з актуальних проблем початкової освіти для участі в науково-методичному семінарі, конференції та інших наукових заходах педагогічного факультету.

3. Підготовка та подання до друку тез/статті з актуальних проблем початкової освіти за підсумками проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі у збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету К-ПНУ / інше наукове видання

України.

4. Участь у настановній та підсумковій конференціях з навчальної педагогічної практики в початковій школі.

5. Оформлення та подання на перевірку звітної документації.

1.5. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Завдання навчальної педагогічної практики в початковій школі реалізуються у три етапи: 1 – організаційний, 2 – основний, 3 – підсумковий.

І. Організаційний етап

1. Участь у настановній конференції. Одержання направлень для проходження практики, настанов щодо її організації. Призначення старост груп у кожен заклад загальної середньої освіти для ведення обліку відвідування студентами практики, складання графіку проведення пробних уроків та виховних годин.

2. Ознайомлення з адміністрацією ЗЗСО, класоводом, класом, функціями вчителя, специфікою організації освітнього процесу в початковій школі, основними нормативними документами, що регламентують роботу початкової школи:

- Державним стандартом початкової освіти;
- Типовими освітніми програмами для закладів загальної середньої освіти (1-2 класи);
- календарним плануванням уроків на І семестр для відповідних класів;
- планом виховної роботи на І семестр для відповідних класів;
- Рекомендаціями Міністерства освіти і науки України щодо організації освітнього процесу у ЗЗСО на н.р.:

3. Складання індивідуального плану навчальної педагогічної практики в початковій школі.

4. Вивчення календарного планування уроків та плану виховної роботи у відповідних класах на період практики. Вибір тем пробних уроків і виховних годин та узгодження дат їх проведення з класоводами та керівником практики.

5. Ознайомлення з основними формами роботи класовода з батьками.

ІІ. Основний етап

1. Спостереження за методикою організації та проведення ранкових зустрічей (1/2 класи).

2. Спостереження та аналіз особливостей проведення уроків, виховних годин і заходів класоводом, вихователем ГПД, учителями-предметниками у відповідному класі (1-4 тиждень проходження практики).

3. Консультації з класоводом, вчителями класу, керівниками практики щодо виконання завдань практики.

4. Підготовка (складання планів-конспектів, затвердження їх класоводом/учителем) і проведення пробних уроків (3-4 тиждень

проходження практики).

5. Підготовка (складання плану-конспекту, затвердження його класоводом/вихователем ГПД та керівником практики і проведення виховної години (3-4 тиждень проходження практики).

6. Написання комплексного самоаналізу позаурочного заходу за всіма значущими параметрами.

7. Відвідування та аналіз пробних уроків та виховних годин однокурсників.

8. Відвідування занять курсів за вибором варіативного складника базових навчальних планів початкової освіти, переймання досвіду організації та проведення.

9. Виготовлення наочних посібників та програмних матеріалів, мультимедійних засобів тощо з метою їх використання у педагогічній діяльності.

10. Ознайомлення з основними формами роботи вчителя з батьками, планом проведения батьківських зборів.

11. Вивчення професійної діяльності, передового педагогічного досвіду класоводів відповідного ЗЗСО.

12. Вибір теми та підготовка доповіді для участі у студентських наукових конференціях / Вибір теми та написання статті для публікації у збірнику наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету К-ПНУ / іншому науковому виданні України.

ІІІ. Підсумковий етап

1. Написання звіту та самоаналізу про виконання програми навчальної педагогічної практики в початковій школі.

2. Оформлення, упорядкування та подання на перевірку звітної документації.

3. Участь у попередньому захисті та в конференції за підсумками навчальної педагогічної практики в початковій школі.

1.6 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Під час практики здобувачі вищої освіти виконують індивідуальні науково-дослідні завдання з фахових методик початкової освіти: за матеріалами досліджень здобувач/ка готує доповідь на науково-практичну конференцію та статтю/тези до збірника наукових праць студентів і магістрантів.

1.7 ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне оцінювання діяльності здобувача освітнього ступеня «бакалавр» під час практики; оцінка звіту; характеристика керівника практики від ЗЗСО; відгук керівника практики від кафедри теорії та методик

початкової освіти; підсумковий контроль (залік).

1.8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Ступінь і якість виконання завдань практики.

2. Професійно-педагогічні якості особистості (гуманістичне спрямування (*любов до дітей, емоційна чутливість і емпатія, доброзичливість, опора на позитивне в становленні особистості кожної дитини*), комунікабельність, організаторські схильності, перцептивні здібності (*професійна пильність, спостережливість*), динамізм (*внутрішня енергія, гнучкість, ініціатива*), відповідальність, дисциплінованість, професійне спрямування, креативність, інформаційна здатність, емоційна стійкість (*самовладання, саморегуляція, самоконтроль*), артистизм, інтелігентність, працьовитість тощо).

3. Якість оформлення звітної документації. Захист практики.

Зміст критеріїв оцінювання результатів проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі

Критерії оцінювання	**Рівні, оцінка за національною шкалою**			
	недопустимий, незадовільно	**критичний, задовільно**	**допустимий, добре**	**оптимальний, відмінно**
1. Ступінь і якість виконання завдань практики	Здобувач вищої освіти не виконав програму практики. Аналіз уроків і виховних годин класовода методично неправильні. Пробні уроки і виховну годину не підготовлено і не проведено. Матеріали опису професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода ЗЗСО, тези, доповіді не підготовлено або	Здобувач вищої освіти виконав програму практики в неповному обсязі, в ході виконання завдань допущено значні помилки. Складання планів-конспектів і проведення пробних уроків і виховної години викликає значні труднощі. Аналіз уроків та виховних годин поверхові, неусвідомлені. Опис професійної діяльності /	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики, проте в ході виконання завдань допущено помилки. В аналізі уроків і виховних годин, складанні планів-конспектів пробних уроків допускалися помилки. Опис професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода ЗЗСО, тези, доповідь	Усі завдання практики виконано у повному обсязі. Аналіз уроків, виховних заходів, складання планів-конспектів, проведення пробних уроків, виховних годин усвідомлене, емоційне, методично правильне. Опис професійної діяльності / передового педагогічного досвіду

	їх зміст запозичено з Інтернету без особистого опрацювання	передового педагогічного досвіду класовода ЗЗСО, тези, доповідь не відповідає вимогам до змісту та технічного оформлення	оформлена відповідно до вимог, але зі деякими огріхами	класовода ЗЗСО, тези і доповідь відповідають вимогам до змісту та технічного оформлення
2. Професійно-педагогічні якості особистості	Особистісними характеристиками є недисциплінованість, пасивність, відсутність професійної спрямованості тощо	Особистісними характеристиками є недисциплінованість, недосконалий прояв професійної спрямованості, емоційна скутість і невпевненість	Особистісними характеристиками є гуманістична спрямованість, відповідальність дисциплінованість, інтелігентність, працьовитість, професійна спрямованість, емоційна скутість і невпевненість	Продемонстровано високий рівень психолого-педагогічної майстерності (гуманістична спрямованість, комунікабельність, організаторські схильності, перцептивні здібності, динамізм, відповідальність, дисциплінованість, професійна спрямованість, креативність, інформаційна здатність, емоційна стійкість, артистизм, інтелігентність, працьовитість тощо

3. Якість оформлення звітної документації. Захист звіту практики	Звітна документація оформлена частково. Частина обов'язкових елементів звіту та щоденник відсутні. Здобувач не захистив звіт у визначені терміни	Звітна документація не повністю оформлена або зі помилками; представлений звіт відповідає вимогам програми практики, але з певними огріхами у структурі та змісті, відсутні пропозиції щодо її удосконалення. Щоденник містить не повний аналіз змісту роботи. Захист звіту на підсумковій конференції поверховий, з помилками	Звітну документацію подано у встановлений термін, зміст звіту містить результати виконання усіх завдань практики та пропозиції щодо її удосконалення, але оформлений зі деякими огріхами; у щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження педагогічної практики в початковій школі. Захист звіту на підсумковій конференції аргументований, але зі деякими неточностями	Звітну документацію подано у встановлений термін, зміст звіту містить результати виконання усіх завдань практики та пропозиції щодо її удосконалення; у щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи впродовж усього періоду проходження навчальної пропедевтичної практики в початковій школі. Впевнено й аргументовано представлено звіт на підсумковій конференції

1.9. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Звіт про виконання програми навчальної педагогічної практики в початковій школі *(див. Додаток Б.1, Б.2)*.

2. Щоденник практики *(див. Додаток В).*

3. Відомості про виконання навчально-методичної роботи *(див. Додатки Г.1–Г.8):*

- ✓ клас, прізвище, ім'я, по батькові класовода та вихователя, список учнів;
- ✓ розклад уроків і календарно-тематичне планування на період практики у 1/2 класах;
- ✓ зошит психолого-педагогічних спостережень з аналізами уроків класовода (1-4 тиждень проходження практики), щоденними записами практиканта про виконувану роботу;
- ✓ залікові аналізи уроків класовода (по одному з кожного предмета початкової школи);

✓ плани-конспекти 4 пробних уроків (3-4 тиждень проходження практики)*:

*Плани-конспекти пробних уроків подаються разом з дидактичними, наочними, відео- та фотоматеріалами. Плани-конспекти уроків з мистецтва та Дизайн і технології мають містити демонстраційний зразок практиканта та кращі учнівські роботи.

4. Відомості про виконання виховної роботи *(див. Додатки Д.1– Д.4):*

✓ план виховної роботи на І семестр у 1 або 2 класах;

✓ аналізи виховних годин класоводів 1 або 2 класу;

✓ план-конспект проведених виховних годин з самоаналізом у 1 або 2 класах.

5. Відомості про виконання науково-дослідницької роботи (*див. Додатки Е.1– Е.5*):

✓ опис професійної діяльності / передового педагогічного досвіду класовода відповідного ЗЗСО *(план опису див. Додатки Е.2, Е.3)*;

✓ тези, текст доповіді до наукової конференції *(вимоги до змісту та технічного оформлення наукової статті див. Додатки Е.4, Е.5);*

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Матеріали навчальної педагогічної практики в початковій школі мають бути набрані на комп'ютері.

Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку (*див. Додаток А*), що містить підписи керівників практики із зазначенням посади, наукового ступеня, вченого звання, ПІБ.

Оформлення звіту здобувача вищої освіти повинне відповідати таким вимогам:

- обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору (але не менше 5 сторінок);
- текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 25 мм, правого – 10 мм;
- титульна сторінка оформляється за встановленою формою *(див. Додаток Б.1*).

Звіт повинен містити відомості про виконання здобувачем рівня вищої освіти «бакалавр» усіх розділів програми практики. Особливу увагу потрібно звернути на формулювання підсумків аналізу уроків та виховних заходів класоводів 1/2 класу.

Обов'язковим є наявність висновків та пропозицій щодо проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі.

Розділи й окремі питання звіту мають бути чітко визначені, викладені в логічній послідовності та конкретизовані (*див. Додаток Б.2).*

На останній сторінці звіту ставиться дата і підпис практиканта, оцінки і підписи безпосереднього керівника практики від закладу ЗЗСО, керівника практики від кафедри теорії та методик початкової освіти.

Зразки оформлення звітної документації подано у Додатках *(див. Додатки А, Б, В, Г, Д, Е, Ж).*

Звітну документацію здають провідному фахівцеві навчального відділу з організації практики педагогічного факультету у триденний термін після її завершення.

Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошується додатково.

1.10 МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Оцінка за проходження навчальної педагогічної практики в початковій школі є комплексною. Пропонується наступне співвідношення вагомості головних об'єктів оцінювання під час практичної діяльності здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: навчально-методична робота (55 балів), виховна (20 балів), науково-дослідницька (15 балів), якість підготовки звітної документації та захист основних положень змісту навчальної педагогічної практики в початковій школі на підсумковій конференції (10 балів).

	Вид звітної роботи				Максимальна кількість балів
	Навчально-методична:	Назва дисципліни	Кількість залікових аналізів	Max бал	35
	1) аналіз уроків	Українська мова	1	5	
		Літературне читання	1	5	
		Математика	1	5	
		Я досліджую світ	1	5	
		Мистецтво	1	5	
		Дизайн і технології	1	5	
		Фізична культура	1	5	
	2) проведення пробних уроків на вибір за блоками	Назва навчального предмета (1 або 2 клас)	Кількість пробних уроків	Max бал	20
		Математика	1	5	
		Українська мова	1	5	
		Літературне читання	1	5	
		Дизайн і технології / Мистецтво	1	5	
	Виховна	Аналіз виховного заходу класовода	1	10	20
		Проведення пробної виховної години	1	10	
	Науково-дослідницька				15
	Якість підготовки звітної документації. Захист практики				10
Всього					**100**

Загальна підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані здобувача за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A (відмінно)	зараховано
82–89	B (дуже добре)	
75–81	C (добре)	
67–74	D (задовільно)	
60–66	E(достатньо)	
35–59	FX (незадовільно з можливістю повторного захисту)	незараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов’язковим повторним проходженням практики)	

1.11. ПОРЯДОК ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики.

Формою звітності за практику є письмовий звіт.

Письмовий звіт разом із іншими документами (щоденник, характеристика та ін.) подається на рецензування керівникам практики від випускової кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Щоденник практики – документ, що відображає поточну діяльність здобувача, етапи виконання завдань.

Щоденник є частиною звіту здобувача.

Звітні матеріали навчальної педагогічної практики в закладах початкової освіти здобувачів (щоденник, звіт) зберігаються на випусковій кафедрі впродовж трьох років.

2. Звіт з практики захищається здобувачем у комісії, призначеній завідувачем кафедри, факультетським керівником практики зі спеціальності 013 Початкова освіта. До складу комісії входять три особи: керівник практики від випускової кафедри, а також викладачі дисциплін фахової підготовки.

Комісія оцінює результати практики здобувачів за дворівневою шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним Наказом про проведення практики здобувачів на базах практики в останні дні її проходження або в К-ПНУ впродовж двох тижнів навчальних занять після завершення практики.

Підведення підсумків практики відбувається відповідно до вимог, передбачених робочою програмою практики.

Місце, час і форма приймання заліку з практики визначається деканатом факультету і доводиться до відома здобувачів та керівників практик.

У здобувачів заочної форми навчання комісія може приймати залік з практики в період сесії, яка проходить після практики. Конкретна дата складання заліків з практики визначається в наказі ректора про направлення на практику.

3. Результати заліку із практики враховують:

– оцінку результатів роботи, поданої в характеристиці керівника практики від бази практики;

– оцінку за оформлення звіту, щоденника;

– презентації здобувачами вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;

– відповіді на запитання членів комісії із захисту практики;

– відгук та спостереження керівника практики від випускової кафедри, зафіксовані у щоденнику;

– додаткові умови оцінювання результатів практики від випускової

кафедри теорії та методик початкової освіти: ступінь і якість виконання завдань практики; професійно-педагогічні якості особистості; якість оформлення звітної документації, захист практики.

4. Оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності здобувача, в залікову книжку / індивідуальний навчальний план здобувача за підписом голови комісії та враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом із його оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

5. Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надане право на проходження практики повторно за умов, визначених К-ПНУ та погоджених із базою практики.

1.12. ОХОРОНА ПРАЦІ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.12.1. ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Загальні положення

1.1. Практика є невід'ємною складовою частиною процесу професійної підготовки студентів в Університеті та проводиться на оснащених відповідним чином базах Університету.

1.2. Практика студентів Університету проводиться на базах, які мають відповідати вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

1.3. Студенти можуть бути направлені на практику тільки на ті бази, з якими Університет завчасно уклав договір на її проведення за встановленою формою

1.4. До початку проведення практики повинно бути проведено обстеження робочих місць студентів-практикантів відповідальними за організацію проведення практики особами.

1.6. Обов'язковою умовою допущення студентів до проходження практики є проходження ними вступного інструктажу з охорони праці під час трудового і професійного навчання та оформлення його у бланку реєстрації з підписами особи, яка проводила інструктаж та особи, яку інструктували.

2. Вимоги безпеки під час практики

2.1. Під час прибуття на базу практики студент-практикант повинен отримати вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці та поставити підпис у відповідних журналах інструктажу.

2.2. Студент має бути ознайомлений про те, що під час виконання професійних обов'язків на нього можуть впливати такі шкідливі або небезпечні чинники, як:

- висока психофізіологічна напруга;
- висока концентрація уваги;
- небезпека ураження електрострумом;

• небезпека виникнення загорань та пожеж;

• порушення параметрів мікроклімату, передбачених для навчальних приміщень;

• довготривалі статичні навантаження.

2.3. Студент-практикант повинен виконувати тільки ту роботу, яка йому доручена згідно з програмою практики.

2.4. У разі притягнення практиканта до робіт, які не передбачені програмою практики, йому слід негайно доповісти про це керівнику практики.

3. Під час практики не допускається:

3.1. Не виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку установи, зокрема, запізнюватися на роботу.

3.2. Пропускати або не проводити визначені програмою практики уроки та зривати освітній процес.

3.3. Залишати робоче місце без дозволу керівника практики, учителя, директора ЗЗСО.

3.2. Відвертати від роботи педагогічних працівників, які його оточують, заважати освітньому процесу.

3.3. Залишати учнів, з якими він проводить навчальні заняття, позакласну діяльність без нагляду.

3.4. Під час занять у навчальному кабінеті виконувати роботу, яка не передбачена розкладом і планом занять.

3.5. У процесі виникнення недоліків у роботі обладнання та приладів (комп’ютера, ксерокса, побутових приладів тощо) самостійно або разом з учнями їх ліквідовувати, натомість негайно повідомити керівника закладу, учителя та припинити роботу до усунення недоліків.

3.6. Під час встановлення порушень вимог охорони праці в приміщенні для занять, розпочинати чи продовжувати роботу з учнями до усунення недоліків, які загрожують їхньому життю та здоров’я, зобов'язаний повідомити керівника закладу освіти про причини відміни занять у кабінеті.

3.7. Виконувати будь-які види ремонтних робіт на робочому місці учня чи в приміщенні. Ремонт виконується спеціально підготовленим персоналом закладу (електромонтером, слюсарем, електромеханіком).

4. Студент-практикант зобов’язаний:

4.1. Уживати заходи дисциплінарного впливу до учнів, які свідомо порушують правила безпечної поведінки під час занять.

4.2. Повідомляти керівника закладу про недоліки в забезпеченні охорони праці, які знижують рівень безпеки життєдіяльності людини (норми освітленості, травмонебезпеки обладнання, інструментів тощо).

4.3. Прийняти екстренні заходи під час погіршення стану здоров’я учня (запаморочення, втрата свідомості, кровотеча з носа тощо), надати йому необхідну першу (долікарську) допомогу та викликати медичного працівника;

4.5. Дбати про особисту безпеку, повідомляти, якщо потрібно, про погіршення стану власного здоров’я під час робочого процесу.

1.12.2. ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

1. Загальні положення

1.1. Із метою забезпечення повної безпеки життя і здоров'я дітей необхідно ретельно дотримуватись техніки безпеки, санітарно-гігієнічних вимог, правил пожежної і електробезпеки, дорожнього руху, поведінки дітей на уроках, під час виконання робіт, проведення масових заходів, екскурсій і прогулянок.

1.2. Під час практики студент відповідає за життя і здоров'я дітей.

1.3. Необхідно вжити всіх заходів для усунення небезпечних ситуацій, проявляти максимум уваги до учнів.

1.4. Під час практики постійно стежити за станом здоров'я дітей, знати учнів з вадами здоров'я; у випадку захворювання дитини викликати лікаря і батьків.

1.5. Необхідно регулярно проводити з учнями різні види інструктажів про дотримання правил ТБ, БЖД під час уроків, на перервах, у позаурочний час.

1.6. Провести позакласні виховні заходи з питання безпеки життєдіяльності.

2. Забезпечення БЖД учнів у приміщеннях

2.1. Здійснювати повсякденний нагляд за станом обладнання, меблів.

2.2. Підставки для квітів повинні бути стійкими; не дозволяється розміщувати квіти на шафах, на стінах, підвіконнях.

2.3. Не забивати цвяхи чи інші гострі предмети на рівні зросту дітей.

2.4. Необхідно здійснювати щоденне вологе прибирання і регулярне провітрювання класної кімнати; стежити за чистотою вікон, занавісок; ніщо не повинно перешкоджати доступу світла в класну кімнату.

2.5. Навчальне обладнання, знаряддя праці слід зберігати в спеціально відведених безпечних місцях.

2.6. У класі розмістити стенди з правилами пожежної безпеки та дорожнього руху.

3. Дотримання правил ТБ на уроках «Я досліджую світ», «Дизайн і технології»

3.1. Перед початком роботи варто детально проінструктувати дітей з кожного виду навчального завдання.

3.2. Інструктаж супроводжувати показом безпечних прийомів роботи.

3.3. Після інструктажу слід шляхом часткового показу дій дітьми переконатись, що вони засвоїли правила і вимоги безпеки.

3.4. У процесі роботи з ножицями необхідно ретельно стежити, щоб діти правильно їх тримали (направленими від себе від сусіда, від очей тощо).

3.5. Ножиці повинні бути з тупими кінцями і зберігатись у спеціальній коробці чи пеналі.

3.6. Під час роботи з тканиною треба стежити, щоб діти користувались наперстком, не використовували іржаві голки.

3.7. Необхідно зберігати голки, булавки в спеціальних коробках,

подушечках.

3.8. Уважно стежити, щоб діти не брали булавки, голки до рота, не прикріпляли до одягу, не кидали на підлогу.

3.9. У випадку поранення необхідно надати дитині першу медичну допомогу або викликати лікаря.

3.10. У класній кімнаті (майстерні) мати аптечку з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги.

4. Дотримання правил БЖД на уроках фізкультури

4.1. Перед уроком ретельно перевірити стан спортивного залу чи майданчика.

4.2. Перед уроком у залі необхідне вологе прибирання, дотримання чистоти та порядку упродовж уроку.

4.3. Спортивне обладнання повинно бути справним, надійно закріпленим, зберігатись у безпечному місці.

4.4. Уроки фізкультури слід проводити в спортивному одязі, взутті відповідно до пори року.

4.5. Слід навчати учнів безпечного виконання фізичних вправ, дотримання дисципліни і правил поведінки, сумлінного виконання всіх команд учителя.

4.6. Необхідно стежити за дозуванням фізичних вправ, станом здоров’я дітей, знати дітей з ослабленим здоров’ям.

4.7. Здійснювати страхування учнів під час виконання фізичних вправ.

4.8. Діти, тимчасово звільнені від занять, зобов’язані бути присутніми в спортивному залі чи на майданчику.

4.9. Користуватися спортивним обладнанням та інвентарем без дозволу вчителя учням забороняється.

4.10. У спортивному залі необхідно мати аптечку з набором медикаментів для надання першої медичної допомоги.

5. Дотримання правил ТБ під час використання ІКТ

5.1. Перед роботою провести інструктаж з ТБ на робочому місці.

5.2. Користуватись електрообладнанням дозволяється тільки за надійного заземлення корпусу.

5.3. Перед початком роботи необхідно включити систему кондиціонування повітря в приміщенні.

5.4. Необхідно правильно відрегулювати освітлення робочого місця.

5.5. На екран діти повинні дивитись під прямим кутом, а не збоку.

5.6. Під час роботи не допускаються сторонні розмови, подразнюючі шуми.

5.7. Усі кабелі слід вставляти і виймати тільки при вимкненій апаратурі.

5.8. За появи будь-яких несправностей або запаху горілого слід повідомити відповідального за електрообладнання.

5.9. Після закінчення роботи необхідно привести в порядок робоче місце, вимкнути електропостачання.

6. Охорона життя і здоров'я дітей при проведенні екскурсій, прогулянок

6.1. Перед екскурсією вчителеві необхідно відвідати і оглянути її об'єкт, вибрати місце для безпечного розміщення дітей.

6.2. До виходу на об'єкт учитель разом з представником адміністрації школи проводить інструктаж учнів з ТБ, правил дорожнього руху.

6.3. На об'єктах, якщо там працюють люди, учнів інструктує керівник або досвідчений працівник.

6.4. Екскурсію необхідно проводити за чітким планом, затвердженим керівником школи, дотримуючись часу (40–50 хв).

6.5. Не можна дозволяти учням під час екскурсії наближатись, торкатись окремих видів обладнання, транспортних засобів, загонів для свійських чи диких тварин.

6.6. Необхідно бути дуже уважним до сигналів, які подаються персоналом, не відволікати працівників своїми розмовами.

6.7. Не можна допускати порушення дисципліни з боку дітей, відлучення з місця екскурсії чи прогулянки, ігор, бешкетництва.

6.8. Важливо продумати організований відпочинок дітей після екскурсії і місце його проведення.

6.9. Шлях до місця екскурсії і повернення повинен бути найкоротшим, безпечним, з пунктами відпочинку, з мінімальною кількістю переходів через проїзні частини доріг.

6.10. З класом в 30 осіб вирушають 2 керівники, призначені директором чи заступником директора школи.

6.11. Перед виходом, після привалів, перед поверненням необхідно перерахувати дітей.

6.12. Колону дітей формують з урахуванням, що на початку і в кінці потрібно поставити пари найбільш дисциплінованих, уважних учнів.

6.13. Під час руху колони дорослі повинні знаходитись у голові і в кінці з сигнальними червоними прапорцями.

6.14. Екскурсійне обладнання ретельно продумується і відбирається, рівномірно розподіляється між дорослими і дітьми з умовою, що максимальна вага для дітей не повинна перевищувати 3 кг.

6.15. Забороняється збір дітьми невідомих плодів, ягід, грибів, рідкісних об'єктів природи; забороняється пити воду з відкритих джерел.

6.16. У випадку виникнення небезпечних ситуацій, захворювання або травмування дітей, екскурсія призупиняється, діти відводяться в безпечне місце, а потерпілому надається перша медична допомога, при необхідності його направляють у найближчий медичний пункт, повідомляють про випадок та стан дитини директора школи, батьків.

6.17. Передбачати надзвичайні ситуації, пов'язані із порушенням спокою громадського порядку, а також через сучасну ситуацію в Україні.

7. Алгоритм дій для вчителів у разі проведення занять і увімкнення сигналів тривоги

7.1. Відповідальна особа вмикає наявну систему оповіщення закладу.

7.2Вчитель сповіщає учнів про загрозу, а батьків – про переміщення дітей до укриття.

7.3Необхідно організувати пересування двома колонами в приміщенні класу та швидко залишити кабінет.

7.4Для супроводу початкових класів можуть бути залучені помічники.

7.5Для швидкого надання медичної допомоги має бути залучений медичний працівник.

7.6Відповідальні особи після оголошення сигналу оповіщення мусять перевірити всі приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу та працівників закладу, по завершенню перевірки прямувати до найближчого укриття.

7.7Учні, які знаходяться на подвір'ї закладу, під час сигналу оповіщення повинні самостійно рухатися до найближчого укриття фонду захисних споруд.

7.8У середині захисної споруди відповідальні особи повинні допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.

7.9Під час перебування в захисній споруді вчителі та відповідальні особи здійснюють необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.

7.10 Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги, вчителі та відповідальні особи слідкують за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриттів здійснювався колонами або групами.

7.11 Під час переміщення до укриттів необхідно врахувати наявність інклюзивних груп і класів. У випадку присутності дітей з ООП – попередньо проводити з ними навчання та бесіди, передбачити швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в укриттях для максимального залучення до них дітей з ООП.

8. Детальний порядок дій вчителя на випадок евакуації

8.1Негайно організуйте евакуацію дітей з будівлі школи.

8.2Зберіть учнів і зробіть перекличку.

8.3Проведіть учням короткий інструктаж щодо пересування школою у безпечне місце.

8.4Повідомте адміністрації школи, хто з учнів перебуває разом з вами, а хто відсутній.

8.5Дізнайтеся, які аварійні виходи обстежені й безпечні.

8.6Якщо відчуваєте запах диму, закрийте дихальні шляхи щільно згорнутим предметом одягу та виведіть учнів.

8.7Коли прибудете на місце евакуації, зробіть повторну перекличку.

8.8Повідомте адміністрацію школи про те, що дісталися безпечного місця.

9. Інструкція про дії вчителів під час евакуації за пожежі

9.1Після отримання сигналу про евакуацію учитель зобов’язаний:

– припинити навчання;

– знеструмити електричні прилади та обладнання, вимкнути світло і зачинити вікна у приміщенні, де проводилися заняття;

– у разі значного задимлення видати учням наявні у кабінеті засоби індивідуального захисту;

– з урахуванням обстановки, що склалася, визначити найнебезпечніші евакуаційні шляхи й виходи з будівлі відповідно до плану евакуації до безпечної зони в найкоротший строк;

– ретельно перевірити кабінет, щоб унеможливити перебування учнів у небезпечній зоні;

– ліквідувати умови, що спричиняють виникнення паніки;

– у найкоротший час організовано вивести учнів найбезпечнішими евакуаційними шляхами і виходами з будівлі відповідно до плану евакуації;

– з метою запобігання поширенню вогню, диму не відчиняти вікна і двері, а також не розбивати скло, оскільки доступ кисню збільшить осередок пожежі, і вогонь та дим поширяться до суміжних приміщень.

9.2Після виходу з будівлі вчитель має привести учнів на збірний пункт і перевірити їх присутність за списком. Про відсутність кого-небудь із учнів вчитель має повідомити керівнику навчального закладу або особі, яка його заміщує;

9.3 Учителю не можна залишати учнів без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації

1.13. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Батьківські збори: шляхи до партнерства та співпраці: методичний посібник для вчителів початкових класів / уклад.: О.В. Пагава, Я.О. Чернишова. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 96 с.

2. Бахмат Н.В. Інноваційні технології вивчення математики в початковій школі: навч. посіб. / Камянець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; педагогічний факультет. Київ: Міленіум, 2022. 284 с.

3. Гра по-новому, навчання по-іншому: метод. посіб. / упоряд. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с.

4. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1–16.

5. Дидактико-методичні засади контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів: монографія / Онопрієнко О.В. Київ: Педагогічна думка, 2020. 400 с.

6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Вид. 2-ге. допов. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.

7. Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації [Електронне видання] / кол. автор.; за загальною редакцією О.М. Топузова; укл. О.В. Онопрієнко. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 146 с.

8. Діяльнісна математика. Методичний посібник із фасилітації уроків математики в початковій школі / The LEGO® Foundation. Запоріжжя: СТАТУС, 2023. 208 с.

9. Дорож І.А., Ковальчук А.Ф. Методика навчання освітньої галузі «Технології»: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д.Г., 2018. 264 с.

10. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: наук.-метод. посібник / Н. Ларіонова. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.

11. Електронні підручники для 1, 2, 3, 4 кл. закладів загальної середньої освіти. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

12. Застосування педагогічної технології «Щоденні 5» у роботі над текстом у початковій школі (1–2 класи): навч.-метод. посібник / упоряд.: Н. Тіхонова. Кропивницький, 2021. 100 с.

13. Застосування педагогічної технології «Щоденні 5» під час роботи над текстом у початковій школі (3-4 класи): навч.-метод. посіб. / упоряд.: Н. Тіхонова. Кропивницький, 2022. 96 с.

14. Індивідуальний підхід до формування і розвитку навички читання молодших школярів: метод. посіб. / Мартиненко В.О. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

15. Інноваційні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навч. посіб. / заг. ред. Н.В. Гудими. Кам'янець-Подільський: Друк-сервіс, 2018. 168 с.

16. Інтегративний підхід: актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи: навч.-метод. посіб. / уклад.: Н.Б. Ларіонова, Н.М. Стрельцова. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 76 с.

17. Інтеграція медіаграмотності в навчальний предмет «Я досліджую світ». Навч.-метод. посіб. / Волощенко О., Козак О. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.

18. Інтегрований розвиток наскрізних умінь молодших школярів / Крамар Н.П., Голоцукова Л.М. Маріуполь: Комунальний заклад «Маріупольська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів № 64, 2019. 80 с.

19. Каніщенко А.П. Методика навчання української мови в початковій школі: лекційно-практичний курс із дисципліни. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. Кн. 1: Методика вивчення мовної теорії; методика розвитку усного і писемного зв'язного мовлення. 176 с.

20. Каніщенко А.П. Методика навчання української мови в початковій школі: лекційно-практичний курс із дисципліни. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. Кн. 2: Методика навчання грамоти; методика літературного читання. 256 с.

21. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: навч. посіб. (для студ. пед. вузів). Київ: Вища школа, 2005. 313 с.

22. Качак Т.Б. Літературна освіта молодших школярів: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ. 2017. 44 с. URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2075/1/Качак%20Т.%20Літературна%20освіта.pdf

23. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. Київ: Академія, 2016. 352 с. (Альма-матер).

24. Квести в початковій школі / Большакова І., Пристінська М., Ареф'єва В. Київ: Вид. дім «Перше вересня», 2016. 136 с.

25. Компетентнісна спрямованість розвивального навчання в початковій школі: збірник матеріалів учителів початкових класів, які працюють за системою розвивального навчання ДРіМ (В.В. Давидова, В.В. Рєпкіна, С.Д. Максименка та ін.) / упоряд. Н. Тіхонова. Кропивницький, 2021. 68 с.

26. Концепція створення освітніх онлайн-ресурсів для дітей молодшого шкільного віку. 36 с.

27. Крокуємо до успіху: ранкові зустрічі: навчально-методичний посібник / уклад.: Н.Б. Ларіонова, Н.М. Стрельцова, М.О. Банник. Харків: Друкарня Мадрид, 2018. 114 с.

28. Культура добросусідства. «Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно»: програма і метод. рекомендації / (редактори-укладачі: О.В. Аніщенко, М.А. Араджіоні, А.І. Гусєв, В.І. Потапова). Київ: ТОВ «Прометей», 2019. 544 с.

29. Масол Л.М. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво». 205 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

30. Матвієнко О.В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія: посібник. Київ: Стилос, 2006. 543 с.

31. Медіаграмотність у початковій школі: посіб. для вчителя / Волошенюк О.В., Ганик О.В., Голощапова В.О., Дегтярьова Г.А., Іванова І.Б., Кожанова А.Ю., Пиза Г.Ю., Шкребець О.О., Янкович О.І. / за ред.: Волошенюк О.В., Іванова В.Ф. Київ: ЦВП, АУП, 2018. 234 с.

32. Методика навчання української мови в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М.С. Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2011. 364 с.

33. Моделювання портфоліо педагога: навч.-метод. посіб. / уклад. Н.В. Бахмат. 2-ге вид., переробл. і допов. Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2014. 72 с.

34. Московчук Л.М. Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами духовної музики українських композиторів: наукова монографія. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2022. 360 с.

35. Московчук Л.М. Методика навчання математики в початковій школі: навч. посіб. Частина 1. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2025. 118 с. URL: http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9261

36. Московчук Л.М. Методика навчання математики в початковій школі: навч. посіб. Частина 2. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2025. 142 с. URL: http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9332

37. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти» / Антонова О.П. Київ: Генеза, 2019. 96 с.

38. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу» / Масол Л.М. Київ: Генеза, 2019. 208 с.: іл. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

39. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах закладах загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Масол Л.М. Київ: Генеза, 2020. 160 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

40. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. та інші. Київ: Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.

41. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Гільберт Т.Г., Тарнавська С.С., Павич Н.М. Київ: Генеза, 2019. 256 с.

42. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу / Гільберг Т.Г., Тарнавська С.С., Хитра З.М., Павич Н. Київ: Генеза, 2020. 240 с.

43. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інформатики у 1–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу»: для пед. працівників / Суховірський О.В. Київ: Генеза, 2021. 160 с.

44. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: технологічна освіта у початковій школі»: для пед. працівників / Тетяна Гільберг [та ін.]. Київ: Генеза, 2021. 160 с.

45. Науково-методичний супровід професійної підготовки педагогічних та керівних кадрів для Нової української школи: монографія [Електронне видання] / Л.В. Задорожна-Книгницька та ін.; за заг. ред. О.А. Голюк. Київ: Маріупольський державний університет, 2024. 236 с.

46. Нестандартні уроки позакласного читання в початковій школі (з досвіду роботи вчителів початкових класів Кіровоградщини): метод. розробки для вчителів початкових класів / упорядник Н.Г. Тіхонова. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2024. 132 с.

47. Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. / Гущина Н.І. Київ: Видавничій дім «Освіта», 2020. 112 с.

48. Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів: навч.-метод. посіб. / П.Г. Копосов. Харків: Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.

49. Нова українська школа: діагностична та корекційно-розвивальна робота з молодшими школярами: навч.-метод. посіб. / С.Л. Коробко, О.І. Коробко. Київ: Літера ЛТД, 2021. 160 с.

50. Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Онопрієнко О.В. Харків, 2021. 208 с.

51. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник / Вашуленко М.С. Київ: Видавничій дім «Освіта», 2019. 192 с.

52. Нова українська школа: методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з предметів мовно-літературної галузі в початковій школі: навч.-метод. посіб. / І.П. Старагіна / За редакцією О.В. Волошенюк, В.Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 58 с.

53. Нова українська школа: організація взаємодії з батьками учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Бабко Т.М., Банах О.В., Вознюк А.В., Коломоєць Г.А., Кудрик Л.Г., Мельник О.М. Київ: Видавничій дім «Освіта», 2020. 208 с.

54. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб./ Кірик М.Ю., Данилова Л.І. Львів: Світ, 2019. 136 с.

55. Нова українська школа: організація медіаосвіти в початковій школі: навч.-метод. посіб. / Старагіна І.П., Волошенюк О.В., Мокрогуз О.П., Ганик О.В. Київ: ПРОПАПІР, 2021. 160 с.

56. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу: навч.-метод. посіб. / Н.І. Гущина, Т.Г. Орлова, Л.Г. Кондратова. Київ: Видав ничий дім «Освіта», 2021. 160 с.

57. Нова українська школа: освітній простір учня початкової школи: навч.-метод. посіб. / Цимбалару А.Д. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.

58. Нова українська школа: порадник для вчителя: навч.-метод. посіб. / Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, 2018. 126 с.

59. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.

60. Нова українська школа: психолого-педагогічна підтримка молодших школярів із труднощами в навчанні: навч.-метод. посіб. / Л. Малініна. Київ: Грамота, 2021. 64 с.

61. Нова українська школа: розвиток критичного мислення в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Пометун О.І. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 192 с.

62. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання: навч.-метод. посіб. / Старагіна І.П., Терещенко В.М., Панченков А.О. Харків: Соняшник, 2020. 176 с., іл.

63. Нова українська школа: теорія і практика формування емоційного інтелекту в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Котик Т.М. Тернопіль: Астон, 2020. 192 с.

64. Нова українська школа: український правопис у системі формування орфографічної компетентності в учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Н.О. Воскресенська, М.В. Коновалова, І.М. Літвінова, О.О. Якименко. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 160 с.

65. Нова українська школа: формування соціальної компетентності учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Л. Малініна. Київ: Грамота, 2021. 72 с.

66. Нова українська школа: формування у молодших школярів навичок конструктивного спілкування: навч.-метод. посіб. / Т.М. Костенко, К.С. Довгопола. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 176 с.

67. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 415 с.

68. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентнісно орієнтованого навчання молодших школярів: метод. посіб. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

69. Палійчук О.М. Методика навчання каліграфічного письма: навч. посіб. Чернівці: Букрек, 2010. 344 с.

70. Палійчук О., Прокоп І. Методика навчання освітньої галузі «Математика» в початковій школі: навч. посіб. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т, 2017. Ч. 1. 224 с.

71. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ: Каравела, 2016. 496 с.

72. Партнерська взаємодія між школою та сім'єю як необхідна умова формування системи цінностей дитини (з досвіду роботи): навч.-метод. посіб. / уклад. Г.М. Стеценко, Н.Г. Тіхонова. Кропивницький, 2023. 48 с.

73. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.

74. Педагогічна майстерність учителя початкових класів: візуалізація навчальної інформації в початковій школі: метод. посіб. / Малихін О., Ліпчевська І. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 74 с.

75. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності в Новій українській школі: оновлення філософії освіти: монографія; за заг. ред. Н.В. Бахмат, Н.В. Мєлєкєсцевої, Н.В. Гудими. Київ: Міленіум, 2024. 366 с.

76. Порадник з питань організації освітнього процесу в початкових класах закладів загальної середньої освіти: матеріали інструктивно-методичної наради «Початкова освіта в нових реаліях: досвід, ризики та перспективи». Ужгород, ЗІППО, 2022. 81 с.

77. Початкова школа: виховання на цінностях: зб. виховних справ / упоряд.: Л.П. Ткаченко, А.О. Ткаченко, О.В. Романюк. Біла Церква. КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2017. 88 с.

78. Початкова школа: виховання на цінностях. Національно-патріотичне виховання на уроках літературного читання: метод. посібник / упорядники: Л. Ткаченко, О. Романюк, А. Ткаченко. Частина І. Біла Церква, 2017. 183 с.

79. Природнича освіта у початковій школі: історія, теорія, практика: навч. посіб. для вчителів початкових класів / уклад. А.М. Мартін, Н.В. Тарапака. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 60 с.

80. Промоції та інноваційні мотивації учнів початкових класів НУШ до читання сучасної української дитячої літератури: підходи й можливості: практ. посіб. до Хрестоматії сучасної української дитячої літератури для 1-2 класів серії «Шкільна бібліотека»). Славута, 2023. 124 с.

81. Професійна компетентність вчителя початкових класів: навч.-метод. посіб. для вчителів / автори-упоряд.: В.Є. Берека, А.В. Галас. Харків: Ранок, 2018. 496 с.

82. Розвиток креативності в учнів різного віку: навч.-метод. посіб. / Павлюх В.В. КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського». 2023. 72 с.

83. Розвиток критичного мислення молодших школярів в умовах Нової української школи: метод. посіб. / автор-уклад. Н.Б. Ларіонова. Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 64 с.

84. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.

85. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання. Вид. 3-тє, без змін. Київ: Богданова А.М., 2009. 226 с.

86. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання: методичний посібник / Савченко О.Я. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

88. Скворцова С.О. Нова українська школа: методика навчання математики у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів: навч.-метод. посіб. / С.О. Скворцова, О.В. Онопрієнко. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 352 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

89. Скворцова С.О. Нова українська школа: методика навчання математики у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів: навч.-метод. посіб. / С.О. Скворцова, О.В. Онопрієнко. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 320 с. URL: https://library.kpnu.edu.ua/ufd/page_lib.php

90. Соціалізація молодших школярів у взаємозв'язку урочної та позаурочної діяльності: метод. посіб. / Бібік Н.М. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.

91. Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичний кейс: метод. посіб. / О. Онопрієнко, О. Петрук, Т. Павлова; Ін-т педагогіки НАПН України. Відділ початкової освіти ім. О.Я. Савченко. Київ: Педагогічна думка, 2023. 247 с.

92. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 1–2 класи + Закон України «Про освіту» + Державний стандарт початкової освіти. Київ: Освіта-Центр плюс, 2018. 240 с.

93. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти 3-4 класи. 2019. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf
https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Shiyana.pdf

94. Тлумачний словник шкільної лексики (початкова школа) / автори-укладачі: Н.В. Гудима, Н.В. Мєлєкєсцева. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2018. 120 с.

95. Уроки креативності. Практичний досвід розвитку креативного мислення дітей 7-10 років: посіб. для вчителів, педагогів та батьків / за ред. Т.О. Пушкарьової. Київ: ТОВ «Росток А.В.Т.», 2022 60 с.

96. Формування вмінь візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи: методи діагностики: метод. посіб. / Малихін О.В., Ліпчевська І.Л. Київ: «Вид-во Людмила», 2023. 72 с.

97. Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу: метод. посіб. / Прищепа О.Ю. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.

98. Чабайовська М.І., Омельченко Н.М., Кальчук М.І. Програма курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну» (1-4 класи). *Початкова школа*. 2016. №9. С. 39-48.

99. Черкасов В.Г. Теорія і методика музичної освіти: навч. посіб. Київ: Академія, 2016. 240 с. (Альма-матер)

100. Шевців З.М. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 384 с.

101. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / упоряд. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

102. Шість цеглинок – сходинки успішного вивчення математики у початковій школі: метод. рекомендації / Пашанова Т. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2022. 44 с.

103. STEM-освіта в початковій школі: від навчальної моделі до реального уроку. І. Потапенко; за заг. ред. О. Елькін, О. Масалітіна; упоряд. К. Ремез. Електронне видання. Київ: ГО «EdCamp Ukraine», 2023. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. Видавництво «Початкова школа». URL: http://www.pochatkova-shkola.net/index.htm.

2. Вчитель вчителю, учням та батькам. URL: http://teacher.at.ua/.

3. Електронні версії підручників для 1-4 класів. URL: https://cutt.ly/2apITMT

4. Інтерактивний посібник-глосарій для вчителів початкових класів. URL: https://edera.gitbooks.io/glossary/.

5. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. URL: http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001.

6. Концепція «Нова українська школа». Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 988-р від від 14 грудня 2016 р. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf

7. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання / авторський колектив; за ред. Є.М. Бачинської, О.В. Матушевської. Біла Церква: КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів». 2020. 109 с. URL: https://www.kristti.com.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-organizatsiyi-osvitnogo-protsesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity-v-umovah-dystantsijnogo-navchannya/

8. Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/ua.

9. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. URL: http://ocvita.in.ua/index.php?option.

10. Нова українська школа. URL: http://nus.org.ua/.

11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf.

12. Організація дистанційного навчання в школі: метод. рекомендації. Травень 2020. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf

13. Освіта UA. URL: https://osvita.ua/.

14. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text

15. Портал вчителів початкових класів «Урок». URL: http://www.yrok.net.ua/.

16. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40. URL: http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/

17. Про внесення змін до методичних рекомендацій щодо заповнення Класного журналу учнів початкових класів Нової української школи: наказ МОН від 02.09.2020 № 1096. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-metodichnih-rekomendacij-shodo-zapovnennya-klasnogo-zhurnalu-uchniv-pochatkovih-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli

18. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти: наказ М-ва освіти і науки України від 13.07.2021 р. №813. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti

19. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі: указ Президента України від 25 травня 2020 р. №195/2020. URL: https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789

20. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: https://osvita.ua/legislation/law/2231/.

21. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text.

22. Про Стратегію національно-патріотичного виховання: Указ Президента України від 18 травня 2019 р. №286/2019. URL: https://www.president.gov.ua/documents/2862019-27025

23. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період

до 2029 року: Закон України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/

24. Про затвердженння професійного стандарту за професією «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» : наказ Мін-ва освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity

25. Рекомендації щодо організації оцінювання в умовах дистанційного навчання: лист МОНУ від 16.04.2020 № 1/9-213. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/72975/

26. Руханки. URL: https://cutt.ly/napLo6L, https://cutt.ly/CapLjNT

27. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти: затв. наказом МОЗ від 25.09.20 р. № 2205. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text

28. Студія онлайн-освіти “Educational Era”. URL: https://www.ed-era.com/.

29. Фізкультхвилинки в початковій школі. URL: http://klasnaocinka.com.ua/, http://www.myvchytel.dp.ua

30. Цікава наука на каналі YouTub. URL: https://cutt.ly/7apIVuF

31. Щоденник.ua – шкільна освітня мережа. URL: http://company.shodennik.ua/benefits/education/

32. Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти в Новій українській школі: лист Міністерства освіти і науки України від 20.08. 2019 року № 1/9-525. URL: mon.gov.ua › npa › shodo-organizaciyi-form-zdobutty.

33. Щодо організації дистанційного навчання: лист МОНУ від 02 листопада 2020 р. № 1/9-609. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-distancijnogo-navchannya

34. «Я досліджую світ»: онлайн-ресурси для компетентнісного навчання учнів початкових класів. URL: https://goo.su/0zYk

35. Як діяти вчителям під час занять при оголошенні сигналу «Повітряна тривога. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/bezpechne-osvitnye-seredovishe-yak-diyati-vchitelyam-pid-chas-zanyat-pri-ogoloshenni-signalu-povitryana-trivoga